KAAVASELOSTUS

20.5.2024

Enontekiön kunta

HETTA
Asemakaava ja asemakaavan muutos, lämpölaitos

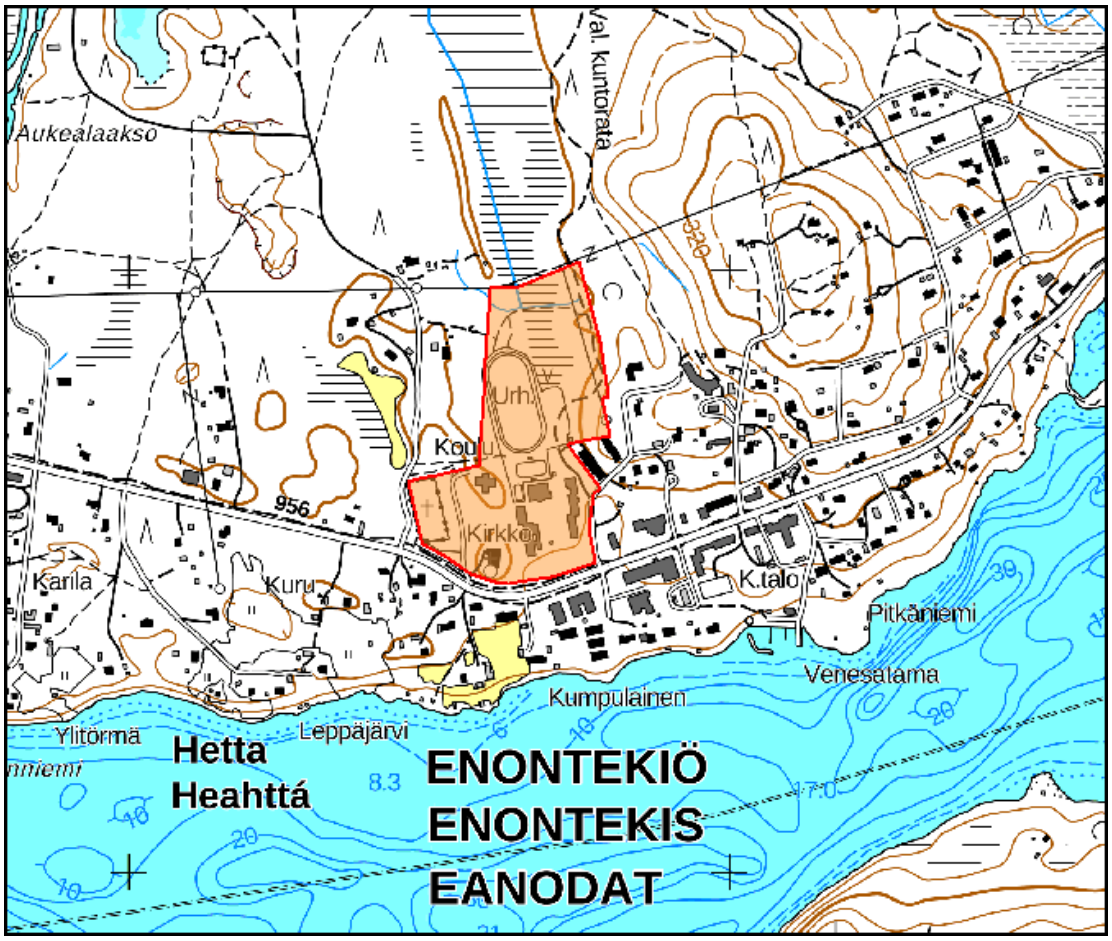

Suunnittelualueen rajaus Maanmittauslaitoksen maastokartalla

Käsittelyvaiheet

Kaavan vireille tulo, OAS nähtäville	8.11.2023
Valmisteluvaiheen kuuleminen, luonnos nähtävillä	14.2. - 15.3.2024
Kaavaehdotus nähtävillä	17.4. - 17.5.2024
Esitys kaavan hyväksymisestä, kunnanhallitus	28.5.2024
Hyväksyminen, kunnanvaltuusto	11.6.2024

Kaavakartat

Asemakaavakartta 1:2000	20.5.2024

Liitteet

Asemakaavan seurantalomake	2.4.2024
Vastine valmisteluvaiheessa saatuihin lausuntoihin	2.4.2024
Vastineet ehdotusvaiheessa saatuihin lausuntoihin	20.5.2024

Sisältö

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT ... 1

1.1 Kaava-alueen sijainti ... 1

1.2 Kaavan tarkoitus ... 1

2 TIIVISTELMÄ ... 1

2.1 Kaavaprosessin vaiheet ... 1

2.2 Asemakaava ... 1

2.3 Asemakaavan toteuttaminen ... 2

3 LÄHTÖKOHDAT ... 2

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista ... 2

3.1.1 Alueen yleiskuvaus ... 2

3.1.2 Luonnonympäristö ... 2

3.1.3 Rakennettu ympäristö ... 2

3.1.4 Liikenne ... 4

3.1.5 Rakennettu kulttuuriympäristö ... 4

3.1.6 Muinaismuistot ... 4

3.1.7 Sosiaalinen ympäristö ... 5

3.1.8 Reitit ja virkistyskäyttö ... 5

3.2 Suunnittelutilanne ... 5

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ... 5

3.2.2 Maakuntakaava ... 6

3.2.3 Yleiskaava ... 8

3.2.4 Asemakaavat ... 9

3.2.5 Rakennusjärjestys ... 10

3.2.6 Pohjakartta ... 11

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET ... 11

4.1 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset ... 11

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö ... 11

4.2.1 Osalliset ... 11

4.2.2 Viranomaisyhteistyö ... 11

4.2.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen ... 11

4.2.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen ... 12

4.3 Asemakaavan tavoitteet ... 12

4.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ... 12

4.3.2 Maakuntakaava ... 13

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS ... 13

5.1 Kaavan rakenne ... 13

5.1.1 Mitoitus ... 13

5.2 Aluevaraukset ... 13
5.2.1 Korttelialueet ... 13
5.2.2 Muut alueet ... 14
5.3 Yleiskaavan sisältövaatimusten huomiointi (MRL 39 §) ... 14
5.4 Kaavan vaikutukset ... 15
5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ... 15
5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön ... 15
5.5 Ympäristön häiriötekijät ... 15
6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS ... 15
6.1 Toteuttaminen ja ajoitus ... 15
6.2 Toteutuksen seuranta ... 15

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Kaavan nimi: Hetan asemakaava ja asemakaavan muutos, lämpölaitos

1.1 Kaava-alueen sijainti

Kaava-alue sijoittuu Ounastien varteen ja käsittää mm. koulukeskuksen, kirkon ja urheilukentän alueet. Kaava-alueen pinta-ala on noin 10,8 hehtaaria. Suunnittelualueen rajaus on esitetty selostuksen kansilehdellä sijaitsevalla kartalla.

1.2 Kaavan tarkoitus

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa uuden lämpölaitoksen rakentaminen Hettaan. Lisäksi kirkon, päiväkodin ja koulun tontin käyttötarkoitusmerkintöjä sekä rajoja olisi tarkoitus muuttaa vastaamaan olemassa olevaa tilannetta. Asemakaavatyössä tarkastellaan myös urheilukentän aluerajausta sekä kuntoradan linjausta.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kunnanhallitus päätti hankkeen käynnistämisestä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) 31.10.2023 § 259

Kaava kuulutettiin vireille ja OAS asetettiin kaavaprosessin ajaksi nähtäville 8.11.2023

Kunnanhallitus käsitteli kaavaluonnoksen 30.1.2024 § 6

Kaavaluonnos asetettiin nähtäville 14.2. – 15.3.2024 väliseksi ajaksi

Kunnanhallitus käsitteli luonnosvaiheen vastineet ja kaavaehdotuksen 9.4.2024 § 58

Kaavaehdotus asetettiin nähtäville 17.4. – 17.5.2024 väliseksi ajaksi

Kunnanhallitus esitti valtuustolle kaavan hyväksymistä 28.5.2024 § 97

Kunnanvaltuusto hyväksyi asemakaavan 11.6.2024 § 23

2.2 Asemakaava

Asemakaavalla muodostuu kolme yleisten rakennusten rakennuspaikkaa (YK, YL ja YO) ja yksi yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennuspaikka (ET). Lisäksi kaavassa on aluevaraukset urheiluun ja virkistykseen (VU-1 ja VL), hautausmaalle (EH), suojaviheralueelle (EV) ja yleiselle pysäköinnille (LP).

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Asemakaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman. Kaava-alueen rakennuspaikoista suurin osa on jo rakennettu.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee keskeisellä alueella Hetan kirkonkylässä. Alueella sijaitsee koulukeskus, kirkko, päiväkoti, lämpölaitos, hautausmaa ja urheilukenttä. Suunnittelualue kuuluu vesi-, viemäri- ja kaukolämpöverkoston piiriin. Asemakaavan laajennusalue on entuudestaan rakentamatonta metsä- ja suoaluetta.

3.1.2 Luonnonympäristö

Suunnittelualueella ei tiedetä esiintyvän uhanalaisia tai rauhoitettuja kasvilajeja. Metsämaa asemakaavan laajennusalueella on kuivahkoa kangasta, jossa puusto on pääasiassa mäntyä. Kaavoitettavalla alueella oleva suo on ojitettu. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä ei ole suojelualueita.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueella on Hetan koulukeskus, jossa sijaitsee koulurakennuksia, kirjasto, liikuntahalli ja kuntosali. Piha-alueella on kaukalo ja urheilukenttä. Samassa yhteydessä toimii myös lämpölaitos, joka tuottaa alueelle kaukolämpöä.

Suunnittelualueella sijaitsee lisäksi Hetan kirkko ja hautausmaa sekä päiväkoti.

Koulurakennus ja kirjasto, taustalla Hetan kirkko

Nykyinen lämpölaitos

Kirkko

Päiväkoti

Kaavoitettava alue sijaitsee kunnallisen vesi- ja viemäriverkoston toiminta-alueella.

3.1.4 Liikenne

Suunnittelualue sijaitsee Ounastien eli seututien 956 varressa, seututien varressa kulkee kevyen liikenteen väylä.

3.1.5 Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella sijaitseva, vuosina 1949-1952 rakennettu Hetan kirkko on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristön teemakohdetta *”Enontekiön jälleenrakennuskauden julkinen rakentaminen”* (RKY 2009).

Arkkitehti Veikko Larkaksen suunnittelema kirkko ja sen 30 metriä korkea kellotorni ovat Hetan kirkonkylän maisemallisia maamerkkejä vesistön ja vaaranrinteen välissä.

Tunturi-Lapin maakuntakaavassa Hetan kirkko on osoitettu suojelukohteeksi merkinnällä SR 3077. Maakuntakaavan kehittämisperiaatteen mukaan kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö rakennuksineen ja rakennelmineen säilytetään. Kohdetta hoidetaan yhteistyössä museoviranomaisten kanssa. Hetan kirkko on saanut vuoden 2011 asemakaavassa suojelumerkinnän sr-1. Kaavamääräys kuuluu seuraavasti: *”Suojeltava rakennus. Historiallisesti ja kyläkuvan kannalta arvokas rakennus.”*

3.1.6 Muinaismuistot

Suunnittelualueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Muinaisjäännöskohteet ja muut kulttuuriperintökohteet on tarkistettu Museoviraston karttapalvelusta tammikuussa 2024. https://kartta.museoverkko.fi/

3.1.7 Sosiaalinen ympäristö

Suunnittelualue on kunnan omistuksessa lukuun ottamatta kirkon ja hautausmaan tonttia, joka on seurakunnan omistuksessa.

3.1.8 Reitit ja virkistyskäyttö

Suunnittelualueella sijaitsee valaistun ladun lähtöpaikka ja alueen läpi kulkee myös Pahtajärven valaisematon latureitti.

Suunnittelualueen ja lähiympäristön latureitit kartalla (infogis.fi/hetta/):

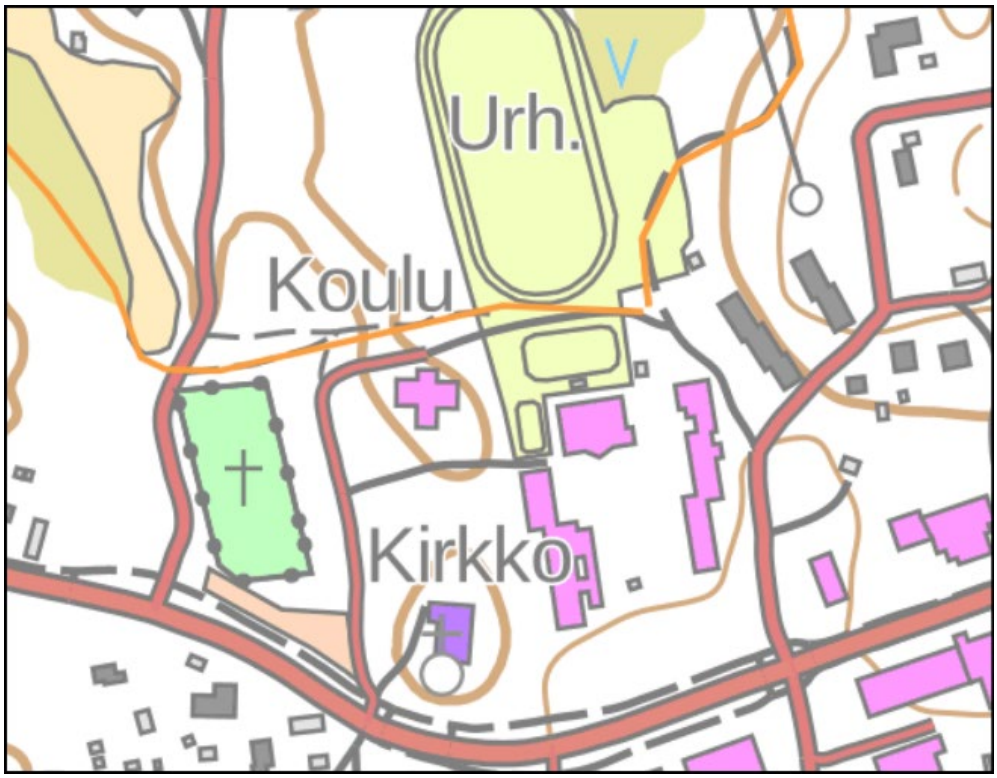

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eli VAT:t ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtion ja kuntien viranomaisten on otettava tavoitteet huomioon toiminnassaan ja edistettävä niiden toteuttamista. Viranomaisten tulee myös arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden suhteen.

Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen. Valtioneuvoston päätös on tullut voimaan 1.4.2018.

Keskeiset teemat uusissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ovat toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, tehokas liikennejärjestelmä, terveellinen ja turvallinen elinympäristö, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja uusiutumiskykyinen energiahuolto.

3.2.2 Maakuntakaava

Enontekiöllä on voimassa 16.5.2012 lainvoiman saanut Tunturi-Lapin maakuntakaava.

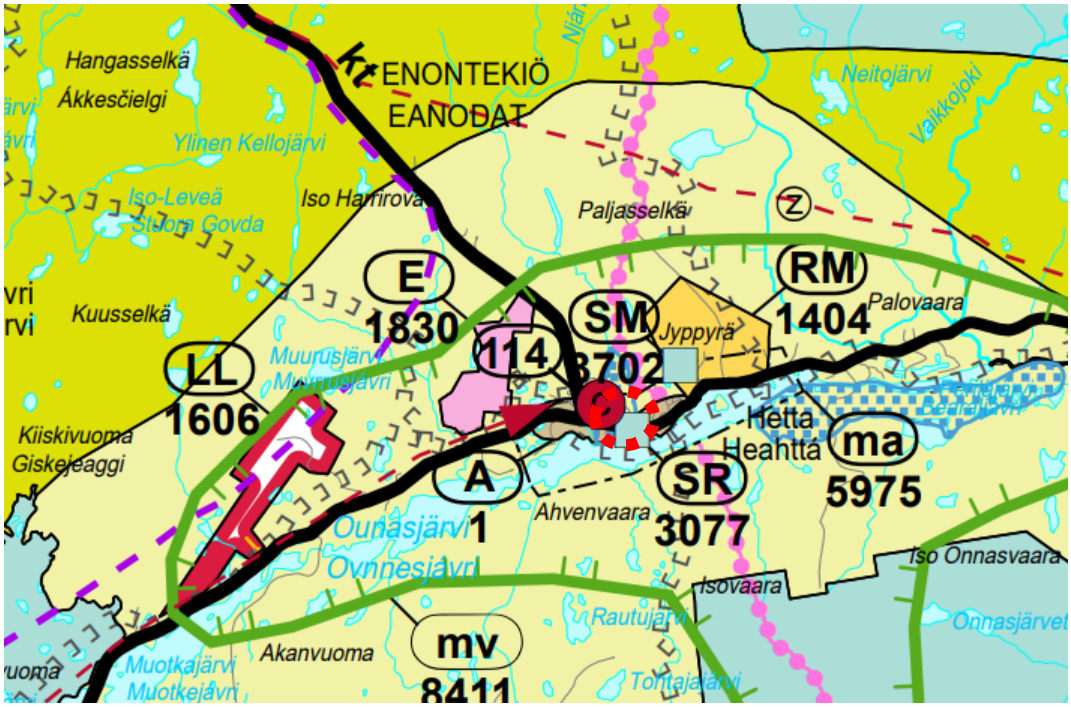

Ote Tunturi-Lapin maakuntakaavasta. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti osoitettu punaisella katkoviivalla.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelualue sijaitsee taajamatoimintojen alueella Hetta (A1). Merkinnällä osoitetaan asumiseen ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle rakentamisalueita, pääväyliä pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita. Suunnittelualue kuuluu osittain myös keskustatoimintojen alueeseen Hetan keskusta (c 114). Merkinnällä osoitetaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueita niihin liittyvine liikennealueineen.

Hetan kirkko on maakuntakaavassa osoitettu rakennussuojelukohteena (SR 3077). Merkinnällä osoitetaan kirkkolain, rakennussuojelulain ja valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/85) tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita. Hetan kirkko kuuluu myös kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeään kohteeseen Hetan kirkonkylän kohteita (ma 5975). Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Hetan kirkko kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY).

Suunnittelualue kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue Levi–Ylläs–Olos–Pallas–Hetta (mv 8411). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla.

Suunnittelualue sijoittuu osittain tärkeälle tai vedenhankintaan soveltuvalle pohjavesialueelle.

Maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä muun ympäristön viihtyisyyden turvaamisesta sekä arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja rakennetun ympäristön laadun huomioimisesta.

Suunnittelualuetta koskevat myös seuraavat maakuntakaavan määräykset:

Saamelaisten kotiseutualue.

Merkinnällä osoitetaan saamelaisten kotiseutualue. Alueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin, Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta. (Laki saamelaiskäräjistä N:o 974/1995 4§)

Viranomaisten on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualueella yhdyskuntasuunnittelua, valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, vuokrausta ja luovutusta, kaivoskivennäisten valtausta ja kaivospiirin perustamista tarkoittavia lupahakemuksia taikka muuta vastaavaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa alkuperäiskansana vaikuttava alueiden käyttöön liittyvää asiaa.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella.

Saamelaisten kotiseutualueella metsätalouden tulisi käyttää luontaista uudistamista sille soveltuvilla kohteilla ja välttää maanpinnan voimakasta käsittelyä.

Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetun alueen raja.

Rajan pohjoispuoleisella alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta. (Poronhoitolain 2.2 §:n mukaan)

Luontaiselinkeinolain mukainen raja.

Merkinnällä osoitetaan luontaiselinkeinolain mukaista rajaa, jonka pohjoispuolella sovelletaan luontaiselinkeinolain tavoitteita.

3.2.3 Yleiskaava

Suunnittelualueen pohjoisosassa on voimassa vuonna 2007 hyväksytty Hetan ympäristön ranta-alueiden osayleiskaava.

Aluetta koskevat kaavamerkinnät Y (Yleisten rakennusten alue) ja MY (Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). Alueen itä- ja länsipuolille on merkitty pientalovaltaiset asuntoalueet ja pohjoispuolelle MY -alue.

Yleiskaavassa suunnittelualueelle on merkitty myös ulkoilureitti sekä kunto- tai kilpalatu. Alueen pohjoisreunaa sivuaa moottorikelkkailureitti.

Alueen eteläosassa ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

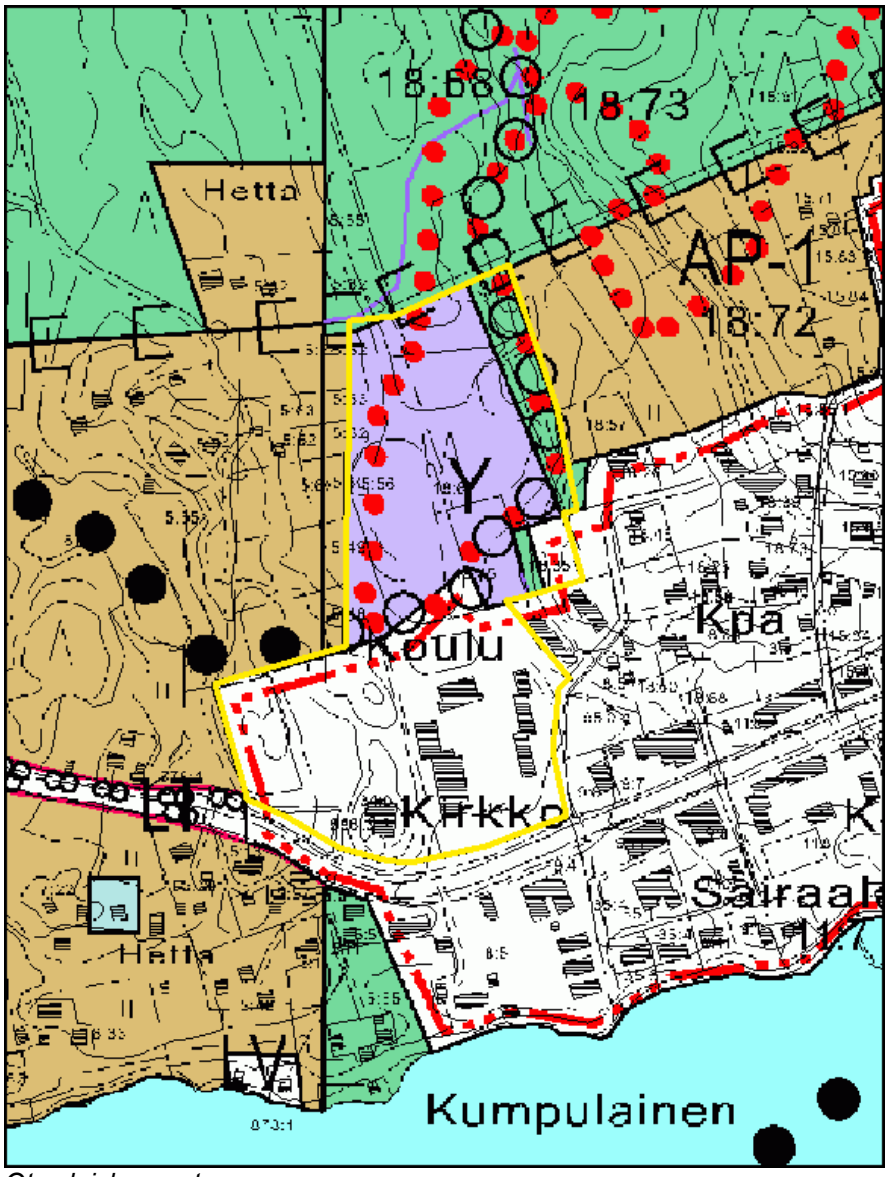

Ote yleiskaavasta.

3.2.4 Asemakaavat

Suunnittelualueella on voimassa 20.5.2011 hyväksytty Hetan asemakaava ja asemakaavan muutos.

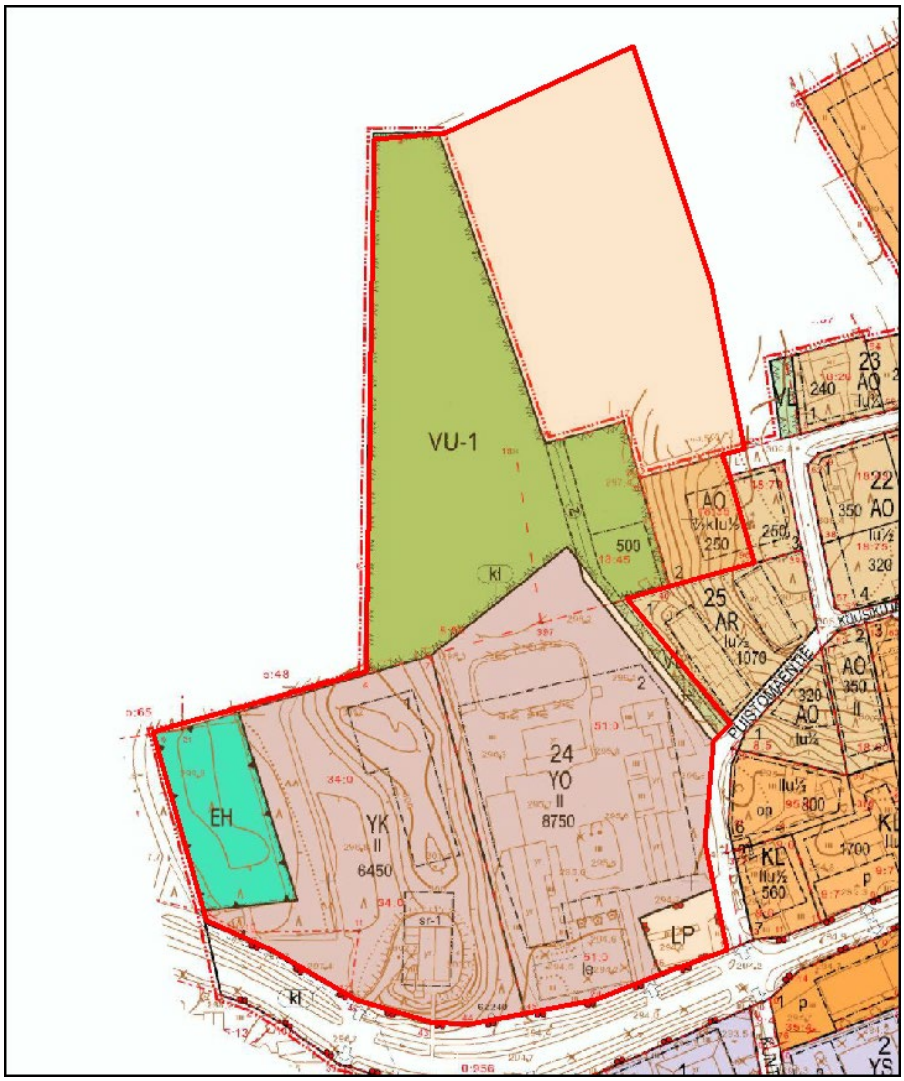

Ote asemakaavasta.

Suunnittelualueeseen kohdistuvat kaavamerkinnät YK (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue), YO (opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue), EH (hautausmaa-alue), LP (yleinen pysäköintialue), AO (erillispientalojen korttelialue) ja VU-1 (urheilu- ja virkistyspalvelujen alue).

Suunnittelualue rajautuu etelässä Ounastien liikennealueeseen ja lännessä Puistomäentien katualueeseen. Lännessä asemakaavoitettava alue rajautuu myös asumiseen tarkoitettuihin AO ja AR -alueisiin. Suunnittelualueen itä- ja pohjoispuoli on asemakaavoittamatonta aluetta.

3.2.5 Rakennusjärjestys

Enontekiön kunnan voimassa oleva rakennusjärjestys on laadittu vuonna 1992.

3.2.6 Pohjakartta

Asemakaavan pohjakartta hyväksytty 19.12.2022.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Enontekiön kunnanhallitus päätti hankkeen käynnistämisestä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) 31.10.2023 § 259

Kaava kuulutettiin vireille ja OAS asetettiin kaavaprosessin ajaksi nähtäville 8.11.2023.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

4.2.1 Osalliset

Kaavan osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tässä hankkeessa keskeisiä osallisia ovat:

- Suunnittelualueen ja lähiympäristön maanomistajat ja toimijat
- Kuntalaiset ja paikallisyhteisöt
- Kunnan hallintokunnat
- Lapin ELY-keskus
- Lapin liitto
- Saamelaismuseo Siida
- Saamelaiskäräjät
- Enontekiön Sähkö Oy
- Enontekiön Vesihuolto Oy
- Näkkälän paliskunta
- Lapin pelastuslaitos

4.2.2 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisten tavoitteita selvitetään kaavaprosessin kuluessa. Viranomaisilta pyydetään lausunnot sekä asemakaavan muutoksen luonnos- että ehdotusvaiheessa. Tarvittaessa järjestetään viranomaisneuvotteluja tai työneuvotteluja.

4.2.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen

Asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä MRL 62 §:n sekä MRA 30 §:n mukaisesti 14.2. – 15.3.2024 välisen ajan.

Kaavaluonnoksesta antoivat lausunnon Lapin liitto, Lapin ELY-keskus, Saamelaismuseo Siida, Enontekiön seurakunta ja Hettalaiset ry.

Valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen kaavaselostukseen on täydennetty maakuntakaavan määräyksiä.

Kaavaselostuksen kohtaan 4.3.1 on lisätty perusteluja miksi uuden kaukolämpölaitoksen rakentaminen ehkäisee melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Kaavakartalle on lisätty ohjeellinen ajoyhteys kirkonmäelle. Koulun piha-alueella ollut yleinen pysäköintialue on muutettu koulukeskuksen tonttiin kuuluvaksi pysäköimispaikaksi.

Kaavaselostukseen on lisätty valokuvia suunnittelualueelta ja Hetan kirkkoa koskeva suojelumerkintä on muutettu Saamelaismuseon ohjeistuksen mukaiseksi.

4.2.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen

Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä MRL 65 §:n sekä MRA 27 §:n mukaisesti 17.4. – 17.5.2024 välisen ajan.

Kaavaehdotuksesta antoivat lausunnon Lapin liitto ja Saamelaismuseo Siida.

Lapin ELY-keskuksella ei ollut huomautettavaa asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotuksesta.

Lausuntojen johdosta kaavaan ei ollut tarpeen tehdä muutoksia.

4.3 Asemakaavan tavoitteet

4.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tätä kaavamuutosta koskevat erityisesti seuraavat alueidenkäyttötavoitteet:

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

”Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.”

Kaava-alueelle rakennettava uusi kaukolämpölaitos tulee rakentaa viimeisimpien lakien ja asetusten sekä viranomaisten myöntämien lupien mukaisesti. Uusien rakennettavien energiantuotantoyksiköiden ympäristö- ja rakentamisvaatimukset ovat tiukentuneet (mm. valtioneuvoston asetus 1065/2017). Vanhojen energiantuotantoyksiköiden korvaaminen uusilla, sekä niiden sijoittuminen kauemmas koulusta ja asutuksesta vaikuttavat positiivisesti alueen ilmanlaatuun sekä äänimaailmaan.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

”Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.”

Kaava-alueella sijaitseva valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön teemakohde Hetan kirkko on huomioitu kaavaratkaisussa asianmukaisella suojelumerkinnällä.

4.3.2 Maakuntakaava

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena muutettaessa asemakaavaa. Laadittu kaavamuutos on alueella voimassa olevan Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteiden mukainen.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Asemakaavalla osoitetaan kolme ohjeellista yleisten rakennusten rakennuspaikkaa, jotka kaikki on jo rakennettu sekä yksi yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennuspaikka, jonne on suunnitteilla kaukolämpölaitos.

5.1.1 Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 10,8 hehtaaria. Yleisille rakennuksille osoitetaan rakennusoikeutta yhteensä 15200 kerrosalaneliömetriä ja yhdyskuntateknistä huoltoa palveleville rakennuksille ja laitoksille 1000 kerrosalaneliömetriä. Alueen kokonaisrakennusoikeus kasvaa kaavamuutoksella 250 kerrosalaneliömetriä.

Kaavan mitoitustiedot on esitetty tarkemmin asemakaavan seurantalomakkeessa, joka on kaavaselostuksen liitteenä.

5.2 Aluevaraukset

5.2.1 Korttelialueet

<u>Yleisten rakennusten korttelialueet (YK, YL ja YO)</u>

Asemakaavalla muodostuu yleisten rakennusten korttelin 24 ohjeelliset rakennuspaikat 1-3. Tonteille on rajattu rakennusalat. Julkisten lähipalvelurakennusten rakennuspaikan (kaavamerkintä YL) rakennusoikeus on 1450 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku I, tontille on rakennettu päiväkoti. Opetustoimintaa palvelevien rakennusten rakennuspaikan (kaavamerkintä YO) rakennusala on 8750 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku II, tontilla sijaitsee koulukeskus, kirjasto ja liikuntahalli. Kirkollisten rakennusten rakennuspaikan (kaavamerkintä YK) rakennusoikeus on 5000 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku II, tontilla sijaitsee kirkko.

<u>Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueet (ET)</u>

Asemakaavalla muodostuu ohjeellinen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelin 25 ohjeellinen rakennuspaikka 2. Tontille on rajattu rakennusala. Rakennuspaikan rakennusoikeus on 1000 k-m². Rakennuspaikan suurin sallittu kerrosluku on I.

5.2.2 Muut alueet

Virkistysalueet (VL ja VU-1)

Asemakaavalla muodostuu lähivirkistysaluetta yhteensä 3,2 hehtaaria sekä virkistys- ja urheilupalvelujen aluetta 2,4 hehtaaria.

Yleinen pysäköintialue (LP)

Kirkon tuntumaan on osoitettu yleinen pysäköintialue.

Erityisalueet (EH, EV)

Kaavassa on osoitettu hautausmaa-alue (EH) sekä pieni suojaviheralue (EV).

Katualueet

Asemakaavalla muodostuu katualueita 2 455 m². Alueelle osoitettujen uusien katujen nimiksi on annettu Kirkkotie ja Lämpökuja.

5.3 Yleiskaavan sisältövaatimusten huomiointi (MRL 39 §)

Asemakaava on yleiskaavan mukainen. Rakentaminen sijoitetaan yleiskaavassa osoitetulle yleisten rakennusten alueelle. Yleiskaavan mukaisesti alueelle osoitetaan myös ulkoilureitti. Kaava tukee yleiskaavan tavoitteiden saavuttamista.

Asemakaavan muutosalueella ei ole voimassaolevaa yleiskaavaa. Suunnittelussa on otettu huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset seuraavasti:

olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö:

- Asemakaava-alue kytkeytyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen.

mahdollisuudet liikenteen, erityisesti kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi-, ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla:

- Kohdealue sijaitsee Hetan kyläkeskuksessa ja uuden kaukolämpovoimalaitoksen rakentaminen turvaa lähialueella sijaitsevien kiinteistöjen energiahuollon tulevaisuudessa.

mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön:

- Elinympäristönä alue muuttuu terveellisemmäksi, kun kaukolämpölaitos sijoitetaan kauemmas koulukeskuksesta ja asutuksesta.

ympäristöhaittojen vähentäminen:

- Ympäristöhaitat vähenevät uuden kaukolämpölaitoksen käyttöönoton myötä.

rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen:

- Valtakunnallisesti arvokas Hetan kirkko on huomioitu kaavaratkaisussa suojelumerkinnällä.

virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys:

- Kaava-alueella ja sen läheisyydessä on riittävästi virkistysalueita ja monipuolinen valikoima ulkoilureittejä. Lämpölaitoksen alle jäävälle valaistulle kuntoradalle osoitetaan uusi sijainti.

5.4 Kaavan vaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Asemakaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia rakennettuun ympäristöön eikä valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Kaavan toteutumisen myötä alueelle rakentuu uusi kaukolämpölaitos.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaava-alue on pääosin jo rakentunutta aluetta. Uudelle kaukolämpölaitokselle osoitettu rakennuspaikka ei myöskään ole luonnontilainen vaan siinä on ennestään tasattu kenttä ja kuntoradan lähtöpaikka.

Kaavan mukaisesta lisärakentamisesta ei aiheudu suuria vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen eikä maisemaan.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Alueen häiriötekijöistä merkittävin on kaukolämpölaitoksesta aiheutuvat päästöt. Kaavan toteutumisen ja uuden lämpölaitoksen käyttöönoton myötä lähialueen savu- ja nokipäästöt vähenevät kehittyneemmän polttoteknologian ansiosta.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteuttaminen ja ajoitus

Kaavan toteuttaminen voidaan käynnistää kaavan saatua lainvoiman.

6.2 Toteutuksen seuranta

Kunnan rakennusvalvonta ohjaa ja seuraa kaavan toteutusta rakennuslupien myöntämisen yhteydessä.

Enontekiöllä 20.5.2024

Enontekiön kunta

Kai Takkunen

Kai Takkunen

maankäyttöinsinööri

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	047 Enontekiö	**Täyttämispvm**	02.04.2024
Kaavan nimi	Hetan asemakaava ja asemakaavan muutos, lämpölaitos		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	08.11.2023
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	ENODno-2023-185
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	10,7693	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	2,3631
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	8,4062

Ranta-asemakaava	**Rantaviivan pituus [km]**	
Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**10,7693**	**100,0**	**16200**	**0,15**	**2,3631**	**250**
A yhteensä	0,0000		0		-0,2978	-250
P yhteensä						
Y yhteensä	3,8199	35,5	15200	0,40	-0,9240	0
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	5,5935	51,9	0		2,9064	-500
R yhteensä						
L yhteensä	0,3242	3,0			0,1834	
E yhteensä	1,0317	9,6	1000	0,10	0,4951	1000
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**10,7693**	**100,0**	**16200**	**0,15**	**2,3631**	**250**
A yhteensä	0,0000		0		-0,2978	-250
AO	0,0000		0		-0,2978	-250
P yhteensä						
Y yhteensä	3,8199	35,5	15200	0,40	-0,9240	0
YL	1,2300	32,2	1450	0,12	1,2300	1450
YO	1,9072	49,9	8750	0,46	-0,6751	0
YK	0,6827	17,9	5000	0,73	-1,4789	-1450
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	5,5935	51,9	0		2,9064	-500
VU-1	2,3806	42,6	0		-0,2300	-500
VL	3,2129	57,4			3,1364	
R yhteensä						
L yhteensä	0,3242	3,0			0,1834	
Kadut	0,2455	75,7			0,2455	
LP	0,0787	24,3			-0,0621	
E yhteensä	1,0317	9,6	1000	0,10	0,4951	1000
ET	0,4739	45,9	1000	0,21	0,4739	1000
EH	0,5057	49,0			-0,0309	
EV	0,0521	5,0			0,0521	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Vastineraportti
2.4.2024

Enontekiön kunta
Ounastie 165
99400 Enontekiö

HETAN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS, LÄMPÖLAITOS

YHTEENVETO VALMISTELUVAIHEEN PALAUTTEESTA JA KAAVOITTAJAN VASTINEET

Asemakaavan muutoksen luonnos pidettiin MRA 30 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 14.2. – 15.3.2024. Luonnoksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot.

Kaavaluonnoksesta antoivat lausunnon Lapin liitto, Lapin ELY-keskus, Saamelaismuseo Siida, Enontekiön seurakunta ja Hettalaiset ry.

Lapin liiton lausunto
Lapin liitto toteaa lausunnossaan, että kaavaselostuksessa on tuotu esille asemakaavan ja asemakaavamuutoksen suhde maakuntakaavaan ja Tunturi-Lapin maakuntakaavan suunnittelualuetta koskevat merkinnät. Kaavaselostuksessa olisi hyvä tuoda soveltuvin osin esille myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä.

Muutoin Lapin liiton virasto toteaa Hetan lämpölaitoksen asemakaavan ja asemakaavamuutoksen valmisteluaineiston toteuttavan Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteita ja muodostavan hyvän pohjan kaavaehdotuksen laatimiseen.

Vastine:
Suunnittelualuetta ja koko maakuntakaava-aluetta koskevia maakuntakaavan määräyksiä on täydennetty kaavaselostukseen.

Lapin ELY -keskuksen lausunto
Lapin ELY-keskus huomauttaa lausunnossaan, että kaavaselostuksessa ei ole yksilöity uuden lämpölaitoksen aiheuttamia päästöjä ja päästöjen vaikutuksia ympäristöön, jolloin maininta ympäristöhaittojen vähentymisestä on lähinnä teoreettinen. Lapin ELY-keskus muistuttaa, että uusi kaukolämpölaitos mahdollisesti edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupamenettelyä tai laitoksen rekisteröintiä, riippuen laitoksella käytettävästä polttoaineesta ja laitoksen polttoainetehosta. Lisäksi Lapin ELY-keskus muistuttaa, että keskisuurten energiatuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa 1065/2017. Asetusta sovelletaan mm. kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta käyttäviin energiantuotantoyksiköihin, joiden polttoaineteho on vähintään 1 MW, mutta alle 50 MW.

ELY-keskus toteaa, että valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde Hetan kirkko on osa kaava-alueen historiaa ja rakennuksen suojelumerkintä (sr-1) on siten perusteltu. ELY-keskus katsoo, että sr-1-merkinnän kaavamääräystä tulee täydentää.

ELY-keskus katsoo, että asemakaavan muutoksen vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (Hetan kirkko ja asuntolakoulu) tulee selvittää ja arvioida myös asuntolakoulun suojeluperusteita.

Vastine:
Kaavaselostukseen on lisätty perusteluja miksi uuden kaukolämpölaitoksen rakentaminen ehkäisee melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Hetan kirkkoa koskevaa suojelumerkintää on täydennetty ja asemakaavan muutoksen vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön on selvitetty. Asuntolakoulu on purettu, eikä sijaitse kaavamuutosalueella, joten sitä ei ole tarpeen käsitellä kaavaselostuksessa.

Saamelaismuseo Siidan lausunto
Saamelaismuseo toteaa lausunnossaan, että suunnittelualueesta otetut valokuvat olisivat helpottaneet alueen tämänhetkisen tilanteen hahmottamista. Hetan kirkko on kaavaluonnoksessa merkitty suojelukohteeksi merkinnällä sr-1. Saamelaismuseo pyytää täydentämään suojelumerkinnän määräystä seuraavasti: *Suojeltava rakennus. Historiallisesti ja kyläkuvan kannalta arvokas rakennus. Osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä "Enontekiön jälleenrakennuskauden julkinen rakentaminen" (RKY 2009). Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, etteivät rakennuksen kulttuurihistorialliset, rakennustaiteelliset ja/tai kyläkuvalliset arvot vaarannu. Kohdetta koskevista suunnitelmista tulee pyytää Museoviraston lausunto.*

Saamelaismuseolla ei ole asemakaavan ja asemakaavan muutoksen valmisteluaineistoon muuta huomautettavaa.

Vastine:
Kaavaselostukseen on lisätty valokuvia suunnittelualueelta ja Hetan kirkkoa koskevaa suojelumääräystä on täydennetty Saamelaismuseon ohjeistuksen mukaisesti.

Enontekiön seurakunnan lausunto
Seurakunta toivoo lausunnossaan Kirkkotielle sekä kirkon viereiselle yleiselle pysäköintialueelle ja pyörätielle valaistusta turvallisuuden lisäämiseksi alueella. Lisäksi seurakunta toivoo kaavaan mainintaa suunnitteilla olevasta uudesta tiestä kirkolle. Tie on suunniteltu kulkevan kirkon takaa, päiväkodin ja kirkon välistä.

Vastine:
Kaavakartalle on lisätty ohjeellinen ajoyhteys kirkonmäelle. Mahdollinen valaistus toteutetaan kaavan hyväksymisen jälkeen Kirkkotien muuttuessa kunnan ylläpitämäksi katualueeksi. Seurakunnan toive on välitetty tiedoksi rakennuttamispäällikölle.

Hettalaiset ry:n lausunto
Hettalaiset ry toteaa, että lämpölaitoksen sijoittaminen koulun, päiväkodin, urheilukentän ja kyläkeskuksen välittömään läheisyyteen on erittäin epätoivottavaa. Hettalaiset ry:n mukaan tällaisten laitosten tulisi sijaita kauempana lapsista ja nuorista. Lisäksi Hettalaiset ry on jo nykyisellään huolissaan työkoneiden ja kuorma-autojen jatkuvasta liikenteestä koulun ja päiväkodin läheisyydessä.

Vastine:
Hettalaiset ry ei esitä lausunnossaan vaihtoehtoista sijoituspaikkaa lämpölaitokselle. Laitoksen uusi sijoituspaikka on hieman kauempana koulua, päiväkotia ja kyläkeskusta kuin nykyinen. Olemassa oleva kaukolämpöverkosto asettaa raamit laitoksen sijoittamiselle, joten ei ole taloudellisesti järkevää sijoittaa sitä kovin kauas kyläkeskuksesta.

Enontekiöllä 2.4.2024

Kai Takkunen
maankäyttöinsinööri
Enontekiön kunta

Vastineraportti
20.5.2024

Enontekiön kunta
Ounastie 165
99400 Enontekiö

HETAN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS, LÄMPÖLAITOS

YHTEENVETO EHDOTUSVAIHEEN PALAUTTEESTA JA KAAVOITTAJAN VASTINEET

Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen kaavaehdotus pidettiin MRA 27 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 17.4. – 17.5.2024. Ehdotuksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot.

Kaavaehdotuksesta antoivat lausunnon Lapin liitto ja Saamelaismuseo Siida.

Lapin ELY-keskuksella ei ollut huomautettavaa asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotuksesta.

Lapin liiton lausunto
Lapin liitto toteaa lausunnossaan, että ilmastonmuutoksen hillitseminen on yksi Lappi-sopimuksen 2022-2025 strategisista painopisteistä. Lapin ilmastostrategian 2030 tärkeimpiä tavoitteita ovat mm. energian tuottaminen kasvihuonekaasupäästöjä selvästi vähentäen ja ilmastotietoinen kaavoitus, joka on hyvä huomioida laitosta suunniteltaessa.

Lapin liiton virasto toteaa Hetan lämpölaitoksen asemakaavan ja asemakaavamuutoksen kaavaehdotuksen toteuttavan Tunturi-Lapin maakuntakaavan ja maakunnan suunnittelun tavoitteita.

Vastine:
Merkitään tiedoksi.

Saamelaismuseo Siidan lausunto
Saamelaismuseo pyytää täydentämään Hetan kirkkoa koskevaa suojelumääräystä. Saamelaismuseolla ei ole asemakaavan ja asemakaavan muutoksen ehdotusaineistoon muuta huomautettavaa.

Vastine:
Hetan kirkkoa koskeva suojelumääräys on täydennetty kaavakartalle Saamelaismuseon ohjeistuksen mukaiseksi jo ehdotusvaiheessa. Asiaa tiedusteltiin Saamelaismuseolta ja vastaukseksi saatiin, että lausuntoon oli lipsahtanut väärää tietoa suojelumääräyksen puutteellisuudesta ja sitä ei tarvitse täydentää.

Enontekiöllä 20.5.2024

Kai Takkunen
maankäyttöinsinööri
Enontekiön kunta